

proverbium abiit : *Facile est, alienis promissis ditescere.* Et hanc ex omnibus veriore & magis concludentem esse putat Gutierrez, *tr. de matr. cap. 18. num. 2.* quam tamen reprobatur Sanchez. *de matr. lib. 1. disp. 35. num. 2.* & Alvar. Valascus, *tom. 1. Consult. Lusitan. 2. num. 1.* dicens utrobique rationem non adstringendæ libertatis matrimonii militare. Alias rationes refert Alciatus, *ad d. l. 134. pr. ff. de U. O. num. 12.* H. Canifius, *ad c. G. fœmina. 29. X. de sponsal. Alberic. Gentil. de nupt. c. 26. pag. 341. & seqq.* Francisc. Marc. *part. 2. dec. Parlam. Delphinat. 748. num. 5.* H. Hahn *ad Wesemb. π. ff. de spons. num. 6. verb. de prestanda certa pœna. Agabit. inter consil. matrim. Zilett. 6. num. 13. & seqq.* quas tamen omnes minus concludere, nec scrupulo carere, cum Jafone *ad d. l. 134. pr. num. 22.* tradit Sanchez, *de matrim. lib. 1. disp. 35. num. 2.* & veram ac concludentem hujus rei rationem dari posse, impossibile esse scribit Laimannus; *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 5. part. 1. c. 1. num. 8. vers. porro multi.* quod etiam sentit Bachovius, *in not. ad Wesemb. π. tit. de spons. num. 6.* dicens, legem pœnam sponsalibus adjectam prohibentem magis verbis, quam rebus latam esse.

LII.

Nobis verisimile videtur, Romanos hac in parte, uti in multis similibus, non tam ad ipsam rem & effectum, sed potius ad principalem contrahentium intentionem respexisse. Cum enim principalis finis & contrahentium intentio in stipulatione pœnali sit, ut quis ad aliquid adstringatur, & illud non adimplens coercetur atque puniatur; matrimonium vero tanquam maxima secundum naturam amicitia, Aristoteles, *lib. 8. Eth. c. 12.* benevolentia & amore conciliari debeat; Beat. Luther. *in tom. 5. Ienens. von Ehesachen/ art. 5. ibi:* Dann Gott hat Mann und Weib also geschaffen / das sie mit Lust und Liebe und von Herzen gerne zusammen kommen sollen. eapropter illæ pœnales stipulationes, tanquam odiosæ, & huic summæ amicitia negotio plane contrariæ visæ ac rejectæ sunt jure Romano. Aliud autem obtinet in Arrhis; utpote quæ dantur non principaliter ad hoc, ut adstringantur &